

SALON CHOPINA

Chopin, który w Paryżu spędził większą część swego życia, nie posiada w tym mieście prawdziwego muzeum, poświęconego jego życiu i twórczości. Podczas swego 18-letniego pobytu w Paryżu często zmieniał swój adres – w trzech miejscach tablice kamienne upamiętniają jego pobyt.

Mieszkanie na Square d'Orléans do niedawna pozostawało w niezmiennym stanie, a jego właściciel w 2003 r. pokazywał w salonie wgłębienia w parkiecie, które pozostały po dwu fortepianach kompozytora. Na Place Vendôme słynna firma jubilerska, Maison Chaumet, pokazuje z dumą wspaniały salon, twierdząc, że tu właśnie zmarł Fryderyk Chopin o drugiej po północy 17 października 1849 r., co zresztą mijają się z prawdą. Chopin zaledwie kilka tygodni mieszkał w tym domu, ale w dużo skromniejszym mieszkaniu, od strony podwórza. Ale nie pod jednym czy drugim adresem należy szukać pamiątek po naszym wielkim artyście.

Dopiero po 1945 r., kiedy Biblioteka Polska odzyskała swą zdevastowaną siedzibę na quai d'Orléans, Towarzystwo Historyczno-Literackie zorganizowało rodzaj „izby pamięci”, zwanej Salonem

Chopina, gdzie zgromadzono przedmioty i dzieła sztuki mające związek z osobą wielkiego kompozytora. Wnętrze salonu miało wystrój z czasów przebudowy biblioteki w roku 1927, a umeblowanie stanowiły przypadkowe meble i witryny z przełomu XIX i XX stulecia.

Z okazji 200-letniej rocznicy urodzin Fryderyka Chopina postanowiono usystematyzować i odrestaurować zbiory i nadać wnętrzu charakter odpowiadający epoce, w której żył. Akwarela Teofila Kwiatkowskiego przedstawiająca wnętrze salonu na Place Vendôme stała się źródłem i podstawą prac renowacyjnych. Trzy zasadnicze elementy kompozycji wnętrza mogły być odtworzone bardzo dokładnie: pierwszy element to wykładzina podłogowa – udało się odnaleźć firmę, która zachowała w swych archiwach żakardy z drugiej ćwierci XIX wieku, a wśród nich jeden o charakterze bardzo bliskim do dywanu z akwareli Kwiatkowskiego. Po ustaleniu koloru

firma specjalnie wyprodukowała dla nas wykładzinę w brytach o szerokości 90 cm. Drugim elementem jest tapeta ścienna. Tu było dużo łatwiej znaleźć podobny nam wzór i kolor – pasy tej samej szerokości, szare na szarym. W jednym ze swych listów Chopin poleca Julianowi Fontanie kupno tego rodzaju tapety. Trzecim elementem jest kominek: typowy dla epoki późnego klasycyzmu o dwu konsolach, silnie zaakcentowanych wolutach i lwich łapach z pazurami. Udało się znaleźć taki model o pięknych proporcjach z białego karrańskiego marmuru na Marché aux Pucés. Ozdobę kominka stanowi rokokowy zegar – podobny do zegara z akwareli – dwa rokokowe świeczniki i dwa wazonu Vieux Paris z epoki.

Aby zachować atmosferę w ten sposób odtworzoną, postanowiliśmy nie wprowadzać – z braku autentyków – elementów umeblowania „w stylu epoki”. Witryny, w których eksponowane są pamiątki i dokumenty, zostały zaprojektowane i wykonane w całości ze szkła, bez użycia drewna lub metalu. W ten sposób zwiedzający widzą całą powierzchnię dywanu, niezastłoniętą cokołami witryny czy meblami. Nawet jeden z naszych najcenniejszych eksponatów – mahoniowy fotel, pokryty haftem, uwidoczony na akwareli z Place Vendôme, dar Księżnej Czartoryskiej – postawiony jest na niskim cokole ze szkła. Drugim eksponatem tej miary jest wspaniale odnowiony fortepian firmy Pleyel z 1845 r., z ciemnego mahoni z intarsjami z mosiądzu. Pianiści uwielbiają dźwięk z instrumentów Pleyela z tej epoki – delikatny i niepowtarzalny. Nad fortepianem wisi świetna kopia portretu Chopina wykonana przez Delacroix (oryginał w Luwrze).

Teofil Kwiatkowski, *Salon Chopina w mieszkaniu przy Place Vendome 12 w Paryżu*, akwarela, papier 1849 r.

Pamiętki i dzieła sztuki związane z Artystą rozmieszczone są bądź na trzech tablicach (*Chopin w Warszawie*, *Chopin i emigracja paryska* oraz *Chopin a kręgi artystyczne w Paryżu*), bądź w pięciu szklanych witrynach. Zwracają uwagę liczne szkice i akwarele Teofila Kwiatkowskiego i odlewy gipsowe Augusta Clesingera. Specjalną ekspozycję mają popiersia Chopina dłuta rzeźbiarzy polskich i francuskich, powstałe już po śmierci kompozytora.

Pukiel jego włosów, maska pośmiertna, dagerotyp (kopia ogłoszenia o licytacji pośmiertnej jego osobistych mebli i przedmiotów, zaproszenia na bal w Hôtel Lambert u Księżąt Czartoryskich – oto kilka wybranych eksponatów, które najbardziej wzbudzają zainteresowanie zwiedzających. W końcu listopada 2010 r. wydany został staraniem THL/BPP katalog zawierający opis wszystkich obiektów związanych z Chopinem a przechowywanymi w zbiorach THL-u w Bibliotece Polskiej w Paryżu, autorstwa pań Anny Czarnockiej, Małgosi Grąbczewskiej, Magdaleny Głodek i Ewy Rutkowskiej.

Podczas obchodów Roku Chopinowskiego w sali sąsiadującej z Salonem Chopina otwarta została mała wystawa pt.: *Chopin i (jego) współcześni*, która zawierała liczne dokumenty i dzieła sztuki pochodzące z prywatnych kolekcji we Francji.

Restauracja Salonu Chopina była całkowicie sfinansowana przez Fundację im. Zygmunta Zaleskiego. ■

Fot. zbiory Biblioteki Polskiej w Paryżu

